

INFORME RELATIU A LA ZONA HUMIDA DENOMINADA BASSA DEL PLA DE CAN TÀPIES SITUADA AL MUNICIPI DE LLINARS DEL VALLÈS

S'ha tingut constància que s'estan produint abocaments de terra a l'aiguamoll situat a l'antiga àrea extractiva d'argila coneguda com a "Maria Dolores", des del mes de desembre de 2022. Aquesta àrea extractiva, actualment convertida en aiguamoll per l'aflorament de l'aquífer, se situa al costat de les antigues instal·lacions de l'empresa Ceràmiques Estructurals de Llinars (CELLISA).

DESCRIPCIÓ DE LA ZONA HUMIDA DEL PLA DE CAN TÀPIES

La zona humida del Pla de Can Tàpies es troba en un interfluvi entre dues valls per on discorren la riera de Vallserena i el Torrent de les Valls. Correspon a una antiga extracció d'àrids que es va fer en una zona boscosa d'alzinar mediterrani, l'hàbitat encara predominant al marge nord del sector. Destaca el fet que en ser aigua del freàtic té una qualitat molt més elevada que l'aigua dels cursos d'aigua de l'entorn.

La fi de l'activitat extractiva i el fet que alguns dels marges fossin poc pendents ha afavorit la revegetació espontània de la zona, amb l'aparició d'espècies i hàbitats propis de zones humides. S'han format boscos de ribera incipients en diferents punts, a partir del creixement de canyís, salzes, pollancre, cua de cavall, etc., tot configurant un mosaic d'hàbitats del tot singular.

Els hàbitats existents o potencials de la bassa de can Tàpies, i encara sense tenir en compte els boscos i matollars ubicats per sobre de la cinglera i sens un estudi detallat de la vegetació aquàtica submergida, són els següents:

22.12. Aigües dolces estagnants mesotròfiques.

22.3418. Altres comunitats de petites herbes (*Juncus bufonius*, *Lythrum spp...*), de llocs temporalment xops o humits de terra baix. (HIC: 3170*)

22.422. Comunitats submergides d'herbes petites o mitjanes (*Potamogeton densus* i altres espigues d'aigua, *Elodea*, *Najas*, *Zannichellia*, *Ceratophyllum...*), d'aigües dolces estagnants. (HIC 3150)

32.A. Ginestars de ginesta vera (*Spartium junceum*), de les contrades mediterrànies (sobretot les marítimes).

34.36. Fenassars (prats de *Brachypodium phoenicoides*), amb *Euphorbia serrata*, *Galium lucidum* (espunyidella blanca)..., xeromesòfils, de sòls profunds de terra baixa i de la baixa muntanya mediterrània.

34.6321+. Prats oberts amb dominància de ripoll (*Oryzopsis miliacea*), dels camps abandonats, terres remogudes..., de terra baixa

37.26+. Herbassars amb cua de cavall (*Equisetum telmateia*) i càrexes (*Carex pendula*, *C. remota*)..., de fons de còrrecs i sòls xops, al territori catalanídic septentrional i central.

37.4. Jonqueres de jonc boval (*Scirpus holoschoenus*) i herbassars graminoides, higròfils, de terra baixa (i de la muntanya mitjana). (HIC: 6420)

44.1412. Salzedes (sobretot de *Salix alba*) de terra baixa i de la muntanya mitjana. (HIC: 92A0)

61.51+. Terrers (badlands) calcaris, generalment margosos o bé guixencs, amb vegetació molt esparsa o quasi nus.

62.1111. Roques calcàries amb vegetació casmofítica, termòfila, de les contrades mediterrànies. (HIC: 8210).

Resulta, per tant, que és un enclavament biològicament molt divers perquè amb una superfície de poc més de 4 ha conté un mínim d'11 hàbitats CORINE. A més, d'aquests n'hi ha quatre que són Hàbitat d'Interès Comunitari (3150; 6420; 92A0; 8210) i un Hàbitat d'Interès Comunitari Prioritari (3170).

A nivell patrimonial el fet més destacat és que d'aquests hàbitats són molt rars o gairebé inexistents a la conca del Mogent (cas dels hàbitats CORINE 22.3418; 22.422; 61.51; 62.1111). Tots aquests atributs patrimonials és molt probable que no es donin a cap altre indret de Llinars del Vallès ni als municipis de l'entorn. La bassa del Pla de Can Tàpies es pot qualificar, per tant, d'un veritable punt calent o "hotspot" local en biodiversitat. Finalment, considerar que a causa dels repetits impactes antròpics que suporta, aquesta zona només manté una petita part de l'enorme potencial ambiental que podria desenvolupar.

Els sistemes aquàtics continentals es troben entre els ecosistemes més rics en biodiversitat i, a la vegada, més amenaçats pel seu drenatge i degradació a nivell mundial. En aquest sentit, la conservació de les masses d'aigua continentals preexistents es considera prioritària per aturar la pèrdua de biodiversitat associada a aquests ambients. A més, un punt d'aigua tan abundant configura un recurs preuat en un context on els recursos hídrics són cada cop més escassos a causa de la sobreexplotació dels aqüífers i del canvi climàtic.

Fins a data d'avui mitjançant observacions de naturalistes diferents al portal www.ornitho.cat de cites casuals a partir de ciència ciutadana s'han registrat fins a 65 espècies d'ocells en l'àmbit immediat de la bassa, superant les 80 quan s'amplia a un radi que inclou les dues rieres. D'aquestes, s'han detectat dues espècies amenaçades i incloses al catàleg de fauna amenaçada de Catalunya de 20 de setembre de 2022. Una el còlit ros, en període de migració i segurament usant la bassa com a zona de repòs i alimentació. L'altra, el mussol comú (*Athene noctua*), observat als voltants de la bòbila abandonada i nidificant escàs a la zona.

De la resta d'ocells se n'han detectat més de 30 que no es troben amenaçades a Catalunya però que es troben actualment protegits, tals com son l'esplugabous (*Bubulcus ibis*), el martinet blanc (*Egretta garzetta*), el berrat pescaire (*Ardea cinerea*), el cabusset (*Tachybaptus ruficollis*), l'aligot comú (*Buteo buteo*), l'àguila marcenca (*Circus gallicus*), el corriol petit (*Charadrius dubius*), la xivitona (*Actitis hypoleucos*), el xot (*Otus scops*), el blauet (*Alcedo atthis*), el picot verd (*Picus viridis*), el xoriguer (*Falco tinnunculus*) o l'oriol (*Oriolus oriolus*). En el cas del cabusset, espècie que requereix zones humides fora dels cursos fluvials per reproduir-se, la bassa configura un dels principals punts de cria al Vallès Oriental i a la conca del Besòs.

Les comunitats vegetals que s'estaven reconstituïnt han permès els intents de nidificació en diferents ocasions, marcant un èxit de molts ocells els anys en què la bassa ha estat inalterada durant la pandèmia de la COVID-19. Així, s'ha constatat la nidificació d'alguns dels ocells aquàtics tals com el cabusset. L'acció sobre aquestes comunitats dificulta amb escreix les possibilitats d'establiment de poblacions d'ocells.

La bassa també ha estat usada per mamífers tals com el teixó o el senglar, i s'hi han detectat diferents amfibis com la granota verda o el gripau corredor, i diferents espècies de libèl·lules i papallones diürnes.

El valor excepcional de la bassa prové del fet que és un biòtop del tot singular en un context local, es a dir, permet l'existència de processos ecològics i espècies que sense aquesta zona humida es veurien amenaçats a Llinars del Vallès i a la capçalera del riu Mogent i que en una superfície de poc més de 4ha conté un mínim d'11 hàbitats CORINE i d'aquests n'hi ha quatre que són Hàbitat d'Interès Comunitari (3150; 6420; 92A0; 8210) i un Hàbitat d'Interès Comunitari Prioritari (3170).

LA CONSERVACIÓ DELS PUNTS D'AIGUA EN EL MARC DE LA CRISI AMBIENTAL GLOBAL

Per avaluar el que significaria la destrucció de la zona humida de la bassa del Pla de Can Tàpies és important entendre el context global, en un moment on tots els informes científics constaten una crisi de la biodiversitat a nivell planetari sense precedents, al nivell de l'extinció massiva de finals del Cretàcic en la que van desaparèixer els dinosaures (IPBES, 2019; WWF, 2022). Només per citar un exemple, l'Índex Planeta Viu global 2022 mostra una disminució mitjana del 68% de les poblacions d'espècies de vertebrats entre 1970 i 2018 (WWF, 2022).

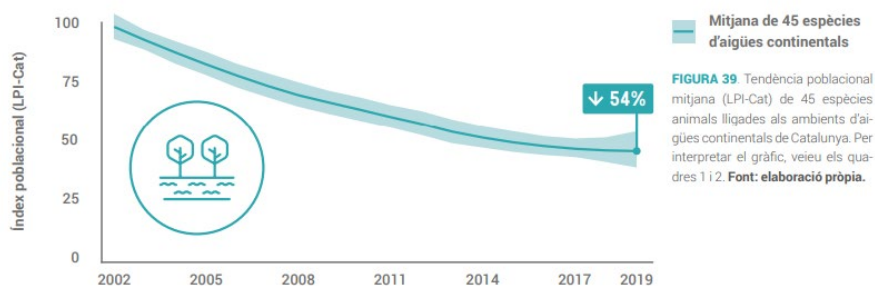
El darrer informe global per Catalunya (Brotons et al, 2020) mostra unes dades similars, si bé no tots els ambients es veuen afectats amb la mateixa intensitat. Així doncs, les conclusions d'aquest treball indiquen que en els darrers 20 anys les poblacions de vertebrats i invertebrats autòctons de Catalunya dels que es tenen dades han perdut de mitjana el 25% dels seus individus.

Aquesta pèrdua d'individus és superior al 50% en les espècies que viuen en rius, llacs i aiguamolls, al 30% en les d'ambients agrícoles i prats (vegeu el gràfic de la pàgina 4) i al 10% en les de boscos i matollars. Aquestes dades permeten establir unes primeres prioritats pel que fa als esforços de gestió i conservació de la/ biodiversitat a qualsevol territori, i és que resulta evident que restringir la conservació de la biodiversitat als espais naturals protegits és una opció del tot insuficient, sinó que cal recuperar una matriu territorial ecològicament funcional amb especial atenció per als connectors ecològics i per als biòtops singulars. La responsabilitat dels municipis en aquest àmbit és enorme, atès que són les administracions més properes al territori.

AIGÜES CONTINENTALS

A Catalunya les aigües continentals són un recurs escàs sotmès a importants fluctuacions estacionals, que acull sistemes ecològics singulars objecte d'usos socials sovint molt rellevants. La gran heterogeneïtat ambiental del territori queda reflectida també en la diversitat d'ecosistemes aquàtics existents, que inclouen rius, rieres, torrents i rambles, llacs, aiguamolls i llacunes litorals, basses permanents i temporals, estanys d'alta muntanya, molles i torberes, i també aqüífers i les fonts que nodreixen.

Tendència poblacional de fauna en aigües continentals de Catalunya
els darrers 20 anys (Brotons et al, 2020)

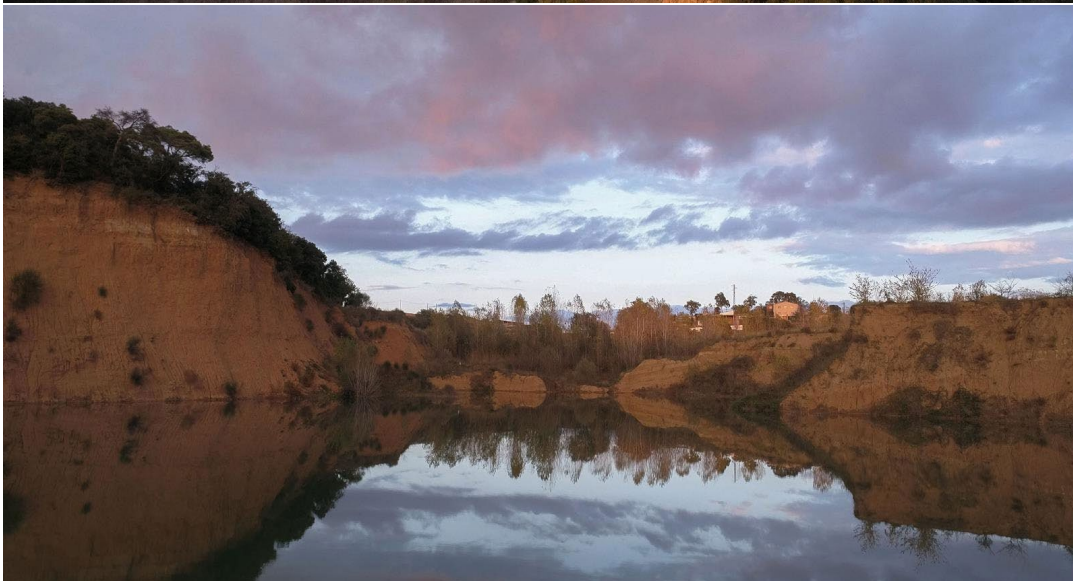
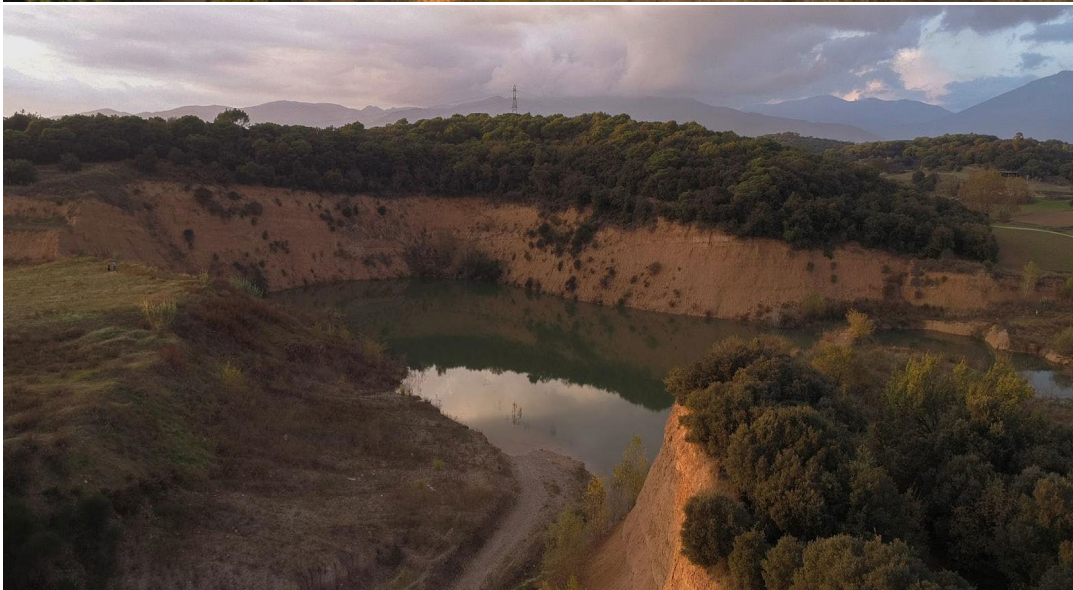
Rebliments constatats a finals de l'any 2022 i principis de l'any 2023

Es té constància que durant el mes de desembre de l'any 2022 i gener i febrer de l'any 2023 s'ha produït el rebliment de la zona humida

**ANNEX FOTOGRÀFIC DE L'INDRET CONEGUT COM BASSA DEL PLA DE CAN TÀPIES
EN L'ACTUALITAT**

Atès tot el que ha estat exposat més amunt, a l'empara de l'Art. 2, Ap. b) i d), així com de l'Art. 5, Ap. 2e, i 2g, i en particular, dels Art. 21 i 24, de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat, les entitats sotasignades demanen la intervenció d'aquesta Direcció General de Polítiques Ambientals, de tal manera que els treballs de rebliment descrits siguin aturats de forma immediata, fins que no se'n determini clarament l'origen i la compatibilitat ambiental d'aquesta activitat i en quedin palesos i protegits els valors naturals de la bassa del pla de Can Tàpies. que s'han evidenciat amb aquest informe.

Per la Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny

Per l'Associació per a la Defensa del Corredor i Montnegre i Baix Montseny, La Coordinadora

Llinars del Vallès, 3 de febrer de 2023